

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את שמחתך • מרבין בשמחה פרק א'

שחוק דקדושה

מה זה שחוק של קדושה? דברי הגמרא הידועים, בסוף מכות: שהלכו חכמים בירושלים, וראו שועל יוצא מבית קודשי הקודשים, והיו בוכים, ורבי עקיבא משחק, אמרו לו מפני מה אתה מצחק, אמר להם מפני מה אתם בוכים, אמרו לו מקום שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה, אמר להן לכך אני מצחק, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש, בזכריה כתיב עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. הרי שרבי עקיבא משחק, מכוח שהוא רואה את הלעתידי לבוא.

אמה שוחקת, שהיא מתפשטת מעבר לגבול, שנראה שאפשר לה־תפשט. זה סוד השחוק האמיתי.

זהו עומק דברי חז"ל שאסור לו לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה. אין המכוון בזה רק על שחוק של ליצנות כפשוטו, כי הרי יש איסור בליצנות גם אם אינו ממלא שחוק פיו, ואחד מארבע כתות שאין מקבלים פני שכינה, הם כת לצים (סנהדרין קג, א). אלא על שחוק של קדושה, ולמה אסור לו לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה, כי כל שחוק של קדושה מגלה, שהיכן שנראה הסוף יש המשך. בתוך העולם שבו אנחנו נמצאים, בעולם הזה, אין לנו גילוי כזה. שהיכן שנראה שיש סוף, זה ממשיך עוד ועוד, ואין לו הפסק.

שחוק נעשה לי

על כן נאמר ביצחק אבינו, ישחק (תהלים קה, ט), לשון של שחוק. מהיכן מגיע שחוק אצל יצחק אבינו? כי נאמר בו (בראשית כב, ב) קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת והעלהו לעולה. אברהם אבינו לוקח את המאכלת, לשחוט את בנו. על פי ראיית בשר ודם, כאן יש סוף ליצחק, וכאן יש סוף לכל הכנסת ישראל. אם אתה לוקח את אותו בן, ומעלה אותו לעולה, אין יצחק, ואין כנסת ישראל. כי נאמר (בראשית כא, יב) כי ביצחק יקרא לך זרע, והיינו זרע זרעו עד לעולם. וכשהקב"ה אומר לו על ידי מלאך, אל תעש לו מאומה, אם כן מה מתגלה כאן, חידוש של כל הכנסת ישראל. כי בשעה שיצחק נעקד, פרחו נשמתו והוא קיבל נשמה חדשה, כמו שאומרים חז"ל (זוהר ח"א ס, א). זה השורש של השחוק, היכן שנראה שיש מציאות של סוף, שם בעצם סוד ההתחלה של הדבר, שהוא מתחיל מחדש.

כיוצב בזה מצינו עוד בגמרא (עבודה זרה כ, א) מעשה ברבי עקיבא, שבעת שראה את אשת טורנוסרפוס הרשע היה רוקק שחוק ובוכה, על מה הוא שחק? על העתיד, שעתידיה להתגייר. שחוק של קדושה מגלה, שמה שנמצא בעתיד מונח בהווה. זה שחוק של קדושה. כי אף שהוא רואה אישה נוכריה, הוא משחק? כי היא עתידה להתגייר.

ימלא שחוק

מהו עומק השחוק דקדושה? בלשון תורה, מבואר בגמרא בתחילת עירובין (ג, א), דיש אמה עצבה ויש אמה שוחקת. אמה עצבה מצור־מצמת, ואמה שוחקת כאדם שמסביר פנים, שהוא מתרחב. אמה שוחקת מגלה, שכל מקום שנראה שזה הסוף, זה בעצם ממשיך. הרי זה אמה, יש לה מידה, אמת הבניין, אם כן מה זה אמה שוחקת? מה שנראה שזה הסוף, זה לא הסוף, יש לזה המשך. זה עומק ההגדרה שנקראת אמה שוחקת. על אף שלכאורה אמה כבר נעצ־רה כאן, שיעור, מידה, גבול, צמצום. אבל זה יכול להתפשט הלאה, זה כח של שחוק של קדושה.

זהו מה שנאמר בחז"ל (בראשית רבה סה, י) שכהו עיניו של יצחק, מדמעות שהורידו המלאכים בשעת העקידה, ולכן הקב"ה השרה שמו ושכינתו על יצחק בחייו. מה שאין הקב"ה משרה שמו בשל־מות, על הצדיקים. כמו שנאמר (איוב טו, טו) הן בקדושו לא יאמין, אבל ביצחק שהיה עולה כליל, חל שמו של הקב"ה עליו בחייו (זוהר שם). אם אנחנו רוצים לראות ציור של אדם, כביכול שחי בעולם הזה, בבחינת עולם הבא, זה נקרא יצחק אבינו. כל האבות הטעימים הקב"ה מעין עולם הבא, כמבואר בגמרא (בבא בתרא יז, א). אבל מי שהקב"ה החיל עליו את שמו, בחייו כאן בעולם הזה, מעין עולם הבא, זה רק יצחק.

שחוק של קדושה מגלה, שמה שנתפס ונראה שאין יותר לדבר קיום, הוא יכול להמשיך הלאה. היכן שגבולות עולם נעצרים, הש־חוק בוקע הלאה. זה העומק של אז ימלא שחוק פיננו. מה עומק השחוק? מה שנראה בסוף הדורות כולם, דור שכולו חייב (סנהדרין צח, א), אין לו יותר קיום. העולם נראה שהגיע לקצה האחרון, של זכות הקיום שלו. מה קורה בסוף דור שכולו חייב? הקב"ה בא וגואלם. זה נקרא אז ימלא שחוק פיננו. שחוק של קדושה מעמיד

שחוק הפורים

היכן בתוך ימות עולם, מתגלה כזה כח? זה הסוגיא שנקרא פורים. פורים כולו שחוק, בפורים מתגלה שני הכוחות של השחוק, שחוק דקלוקל בהמן, ושחוק דקדושה בישראל.

מה נתפס לפנינו, שהסוף של ישראל הוא בגזירת להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים. גזירה מוחלטת שנגזרה למעלה בשמיים, שיותר אין קיום לכנסת ישראל. אם כן מהיכן חל אחר כך המשך, אלא שבכנסת ישראל נתגלה שחוק של אמה שוחקת. שמה שנראה כסוף, להשמיד להרוג ולאבד, זה רק התחלה חדשה.

מה שנאמר ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים, וזכרם לא יסוף מזרעם, ודרשו חז"ל (מדרש שוחר טוב משלי ט) שימי הפורים אינן בטליו לעולם. כי זה כוח של נפש, כוח של מקום של גאולה, שמ-ברר את הנצח בעוד האדם כאן בעולם הזה.

כל שורש הימים האלה, של ימי האדר, ימי שמחה, ימי שחוק, הם מושרשים באותו כוח של יצחק, של ישחק, שהשרה עליו הקב"ה, שמו בחייו, מעין עולם הבא. כמו שיצחק התגלה עליו בחייו בעולם הזה, מעין עולם הבא, שהשרה עליו הקב"ה שמו, הכוח הזה חל במועד שנקרא פורים. פורים הוא מעין עולם הבא, אבל היכן הוא מתגלה? כאן בעולם הזה. זה ההקבלה לכוח שנקרא יצחק, ישחק.

מה שנאמר דין משנכנס אדר מרבין בשמחה, הוא בא מפורים שהוא כמבואר במהר"ל מלשון פירורים. וכמו שנתבאר שהריבוי בשמחה הוא עד כדי שחוק, שורשו חד. שחוק כלומר, שאני מפורר. פורים, פירורים. חודש אדר, ריבוי עד כדי שחוק שחיקת סממנים.

קבלוה מאהבת הנוס

בעת שבני ישראל עמדו במעמד הר סיני, כפה עליהם הר כגיגית, מכאן למדו בגמרא (שבת פח, א), שמודעא רבא לאורייתא, אלא שהדר קיבלוה בימי האחשוורוש, שנאמר קיימו וקיבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר. מה היא הקבלה שאנחנו מקבלים בפורים? זה על דרך שנאמר (ישעיהו נא, ד) כי תורה מאתי תצא, ודרשו חז"ל (ויקרא רבה יג, ג) תורה חדשה מאיתי תצא, זה תורת הלעתידי לבוא. במעמד הר סיני, קיבלנו את התורה ששייכת לעולם הזה, בפורים קיבלנו את התורה, ששייכת ללעתידי לבוא.

בקבלת התורה הראשונה נאמר (דברים ד, י) יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב וגו', אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים, ודרשו חז"ל (ברכות כב, א) שהתורה ניתנה לנו באימה וביראה וברתת ובזיע, זה נקרא אמה עצבה, לא עצבה כפשוטו מלשון עצבות, אלא עצבה מלשון צמצום. אך הדר קיבלוה בימי האחשוורוש, מאהבת הנוס, אם כן על מה חלה הקבלה? לא בתפיסת אמה עצבה, אלא בתפיסת אמה שוחקת. קבלת התורה חלה, מתוך שחוק של קדו-שה. האמה שוחקת בנפש, אז ימלא שחוק פינו, זהו בעצם סוד קבלת התורה חדשה.

כשקיבלו התורה בכפה עליהם הר כגיגית, החר שנכפה יצר גבול, אי אפשר לצאת מאותו מקום. יש כאן נקודה של גבול. כפה עליהם הר כגיגית, על כן נתגלה בנפש מקום של קבלה, באימה ובי-ראה, ברתת ובזיע. והוא מגלה בנפש מיד, כבר כח של מודעא רבה לאורייתא. כדין כל דבר שכופים את האדם שאם הוא מוסר מודעא, הכפייה איננה כפייה. כי זה אמה עצבה, זה הגיע מהמקום של הכפייה. אך קבלת התורה של פורים שהגיעה, מהרצון שקיבלו עליהם, היא הגיעה ממקום של חשק, אז היא יצרה בנפש מקום של שחוק.

תורה חדשה מאיתי תצא. אין לנו אותה בגילוי, אבל יש לנו את שורש הקבלה לכך בפורים שהיתה ברצון. שענינה על דרך שנאמר (דברים ז, ז) כי לא מרובכם מכל העמים חשק בכם ה', ויבחר בכם, כי אתם המעט מכל העמים, לשון של חשיקה. מה זה לשון של חשיקה? חשק, זה לשון של רצון, חפץ. כמו שנאמר (בראשית לד, ח) שכם בני חשקה נפשו בבתכם, ופירש רש"י מה זה לשון של חשיקה? זה חפצה. כשקיבלו את התורה בפורים, מאהבת הנוס הם קיבלו את התורה, לא באופן של כפה עליהם, אלא באופן של רצון. רצון נקרא חשיקה. החשק הזה הפך לשחוק. זה סוד השחוק של פורים, חשק, ושחוק הם מושרש אחד. כשמקבלים את הדבר ברצון, הוא תמיד רץ הלאה, ואין לו גבול.

השחוק שמתגלה בפה בפורים, שממלא אדם פיו שחוק. זה שחוק שבא מעומק הקבלת התורה מרצון. משם מגיע עומק השחוק של פורים. זה לא רק קבלת התורה בשמחה שבלב, כדברי המהר"ל שהזכרנו בריש דברינו בענין השחוק. אלא זה קבלת התורה מרצון כל כך חזק, שהשמחה שבלב מתפשטת עד השחוק שבפה. של-מעלה מנעשה ונשמע. על קבלת התורה כזו, ברור שאין שום מסו-רת מודעא, כי כל מסירת מודעא, זה כשהקבלה באה בפה. עדים שחותם על שטר, או שנתחייב בעל פה, הוא מוסר מודעא לפני כן, אז הקבלה מה שהוא הסכים בטל. אך קבלה שבאה ממקום שהשמחה התפשטה, עד השחוק שבפה, כל הקבלה באה ממקום שכולו עצמיות של הנפש. שמה אין מסירת מודעא, שם זה קבלה ללא תנאי.

כמו שבקבלת התורה נאמר נעשה ונשמע, כן בפורים יש נעשה ונשמע מרצון, בלא כפה עליהם הר כגיגית. אך היכן הוא מתגלה בפורים, איך מתבטא אופן של קבלת התורה, הרי נאמר (מגילה ז, ב) חייב איניש לבסומי בפוריאי, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. איך הוא מקבל את התורה, הרי שיכור פטור מתפילה, הוא לא יכול להגיד נעשה ונשמע. אלא הוא מקבל את התורה מהש-חוק שמתגלה בפה בפורים, זה שחוק שבא מעומק הקבלת התורה מרצון. מהאז ימלא שחוק פינו. במילוי פיו שחוק, שמתגלה בפורים, הוא מברר קבלה ממקום חדש, שזה קבלת התורה של פורים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

זבחים, נד, ע"ב - רב כהנא, אבנים של קרנות חלולות היו. ופרש"י, קרנות של מזבח חלולות היו, נקובים נקבים עמוקים בארבעתן שיפול דם החטאת ויבלע בתוכו.

וכמה בחינות חלולות יש באבן. הנה יש אבן חלולה, בבחינת חלל של כלי קיבול, כלי אבנים. וכלשון רש"י (בראשית, כד, כ) השקת - אבן חלולה ששותים בה הגמלים. ומעין כך בר"ש משאנץ (פרה, פ"ה, מ"ז) וז"ל, שוקת היא אבן חלולה שעל שפת המעיין, והמים נכנסין לה דרך חור שבדופנה, ומשקין בה בהמות. ועיין עוד מקוואות (פ"ד, מ"ה). ובמפרשים שם, וברש"י בכמה מקומות בש"ס.

ולהיפך יש אבן שמהותה לסתום חלל, כמ"ש התוס' (סוכה, כג, ע"א, ד"ה ולא גולל לקבר) וז"ל, כשהמת מונח בקבר, מניחין אבן גדולה לסתום את חללה, והוא נקרא "גולל". ועיין תוס' רא"ש (שם) וז"ל, והוא נקרא גולל, ע"ש וגללו את האבן.

ויש בחינת חילול דינית לאבן. וכמ"ש הרמב"ם (בית הבחירה, פ"א, הט"ו) וז"ל, כל אבן שנגע בה הברזל אע"פ שלא נפגמה פסולה לבנין המזבח ובנין הכבש, שנאמר כי חרבך הנפת עליה "ותחללה". ועיין מכילתא דרשב"י (פרק כ). ויש והאבן פועלת פעולת חללות, כאבן שהורגת ועושה את החי לחלל. ועיין רמב"ם (טומאת מת, פ"ב, ה"ג) שכתב, והדבר ידוע שדין חלל חרב כדין חלל אבן או חלל שאר דברים, עיי"ש. ובמדרגת נפש, זהו לב אבן, ויש בו חלל, והתיקון "לבי חלל בקרבי". עיין תורה אור (ליקוטים). ואמרי יוסף (בשלח).

ויש בחינה נוספת שהאבן נמצאת תוך החלל, כמ"ש הטור (או"ח, שלח) בשם הר"מ מרוטנבורג, לגבי טבעת חלולה שיש בה אבן המשמיע קול, עיי"ש. ועיין מחצית השקל (שם, סימן ש"א) וז"ל, ובספר אליהו רבה כתב לגבי אבן תקומה בשם המעתיק ביאורי רש"ל לסמ"ג,

שהוא אבן שיש בו חלל ואבן קטן בתוכו כענבל בזוג, וכך נברא, עכ"ל. וזהו אבן חלולה שבתוך חללה אבן קטן. ומעין כך דלעת חלולה שתולין בה אבן להכבידה למלאות בה מים. עיין רש"י בשבת (קכה, ע"א).

ויש אופן לחלל את האבן שנעשה כצינור, נכנס ויוצא דרכו. וזהו סוגיא דידן, שאמרו, אבנים של קרנות חלולות היו.

ושורש כל מדרגות החללות הנ"ל באבן, שורשו בחלל הפנוי הראשון. ולמעלה מכך למעלה מן החלל, יש בחינת אבן שאין בה חללות כלל. כמ"ש בזוהר חי (בראשית, כד, ע"א) וז"ל, אבן סתום שאין בו שום חלל ולא פתח, עכ"ל. ושורשו באור א"ס שלפני הצמצום.

מנחות, נט, ע"א - אבן היתה לפני מנורה, ובה שלש מעלות שעליה הכהן עומד ומטיב את הנרות. עיין ספרי (בהעלותך, פיסקא ב). ועיין רמב"ם בפירוש המשניות (סוף תמיד). ובאר שבע (מנחות, שם).

ועיין מהרי"ל דיסקין (במדבר, ח, ג) שכתב וז"ל, אך אהרן לבדו לא היה צריך לאותו אבן, אלא אפילו היה עומד על הרצפה היה ג"כ יכול להיטיב את הנרות שהיה גבוה קומה, וגם אם לא היה גבוה כ"כ, היה נעשה גבוה מהמשיחה של שמן המשחה כדאיתא בילקוט, אך שלא לשנות לדורות עמד ג"כ על המעלה, עכ"ל.

אולם בפנים יפות (על אתר, פסוק ב) מצינו להיפך, וז"ל, צריך להבין, דהא בהעלותך מיירי בשעת הדלקה, ומסיים שעליה הכהן עומד "ומטיב", דהיינו הטבה בבוקר וכו'. ונראה משום דבאמת לא היה צריך בשעת הדלקה, והרי היה יכול להגביה את ידיו למעלה מראשו ולהדליק, אבל הטבה שהיה צריך לנקות השמן והאפר שלא ישאיר אפילו משהו, כדכתיב (ויקרא, כד, ד) על המנורה הטהורה, על טהרה של מנורה, ועי"ז צריך עיין היטב, היה צריך לעלות על המעלות

לנקות אותם היטב היטב, אבל באהרן היה צריך לעלות אף בשעת ההדלקה, כדאיתא בסוטה (לח) במקדש היו נושאים כפיהם למעלה מראשיהם, חוץ מכ"ג שאין מגביה ידיו למעלה מן הציץ, עיי"ש. ועיין מנחת קנאות (סוטה, לח, ע"א). ומקדש דוד (כא, ד).

והנה בעומק יותר, אבן זו אינה רק היכי תימצי להדליק, ולפ"ז הנידון לעיל אם שי"ך באהרן או בכל כהן, אלא זו מהות שעליה עומד המנורה, וכמ"ש על אבן אחת ז' עינים. וכתב בספר השם, וז"ל, זהו סוד המנורה, עכ"ל. היינו על אבן אחת ז' קנים. ועיין תורת העולה לרמ"א (ח"א, פ"ט) וז"ל, האבן הוא מורה על כלל העולם שעמד על אבן השתיה, כדאמרינן ביומא (נד, ע"ב), ולכן היו בו שלש מעלות, והם שלשה חלקי העולם שעומדים בזכות התורה, וכו', ולכן היה האבן מונח לפני המנורה הרומז על התורה. ועיין שפת אמת (חנוכה, תרנ"ז) וז"ל, שהאור יורד ממדרגה אחר מדרגה בג' עולמות, וכו', וגם באש עצמו יש ג' נהורין, תכלא חיוורא וכו'. ואהרן הכהן בהדלקת המנורה המשיך מזה האור לעולם שלמטה, וזה הרמז שאמרו אבן היה ובו שלש מעלות שעליה הכהן עומד ומטיב הנרות, רמז על ג' בחינות הנ"ל, עכ"ל. ועיין ייטב לב (בהעלותך).

ושורש אבן זו אצל יעקב, כמ"ש באמרי נעם (ויצא) וז"ל, ויקח יעקב אבן - רמז על בחינת מלכות כנ"ל שהיא המנורה, היינו להמשיך בחינת שמן שהוא חכמה שם ע"ב אל אדנ"י שהוא המנורה, עכ"ל. ועיין מנחות (סו, ע"א) שלשיטת ר"י חלק מכתישת הזית להוציא שמן, ע"י אבן, ודו"ק.

ועיין עטרת ישועה (בהעלותך) וז"ל, מרמז על ג' טובות הגשמים וכו', כי בתיבת אב"ן נרמזים על הג' טובות. כי הא' רומז על אריכות ימים, והב' רומז על בנים, והג' רומז על פרנסה, עיי"ש.

סוכות | כ-ט

סוכה, שורש ס-כ. לשון סוכך וסותם, בחינת סכר, סכ-ר, וכמ"ש והסוכה תהיה לצל יומם ולהציל מזרם ומטר. וההצלה ממטר הוא בחינת סכר. והוא בחינת מסך, מ-סך.

והנה שורש ענני כבוד שהיה שורש מצות סוכה לחד מ"ד, הוא ל"ב נתיבות חכמה, ל"ב גימט' כבוד, כנודע. ובשורש זהו שכל, בשי"ן, ובהתפשטות בבחינת נתיבות, זהו סכל, לשון הסכלות, היפך סכל - כסיל. והוא בחינת "הסכת ושמע", הסכת, הת-סכ. ושם נעשה ענני כבוד, שהם עשויים ממים, ואזי נעשה נסך, נ-סך, שהוא שורש ניסוך המים בחג הסוכות. ובסוכות נגלה "שבעה רועים", ז' אושפזין. ונגלה שמונה "נסיכי אדם" (כמ"ש בסוכה, נב, ע"ב). ובאדם גילוי ניסוך מים, נפל ונעשה "מיסך" רגליו. ונצרך לכסות מקום זה (שהוא גם מקום הערוה), ולצורך כך לובשים מכנסים. מכנס, מנ-כס. והוא בגד, כסות, כס-ות.

והנה שורש התיקון בש"רה, הנקראת יסכה, יה-סכ. והיא באה לתקן חטא חוה, שעליה אמרו חז"ל שלכך כתיב פעם א' בתורה אות סמ"ך ביצירתה, ויסגר בשר תחתינה, כי נברא שטן עמה, סטן. ואזי נאבד דרך היושר, ונעשה סבך, ב-סך. ושורש הקלקול באות ס' עצמו במילואה, סמ"ך, מ-סך. ואזי איבד אדה"ר את מחברתו ופירש מאשתו ק"ל שנה. והאשה נקראת סוכנת, סכ-ונת. ואזי היצה"ט נהפך למסכן, מנ-סך. ושולט היצה"ר, מלך זקן וכסיל, כס-יל, כנ"ל. וכולו חסר, בחינת כרסם, כס-רם.

וכן קלקול זה חזר בחטא העגל, עגל מסכה, מה-סך. והוא שורש הכעס, כס-ע. והתיקון במצות סוכה, כפרה על חטא העגל. שע"י סוכה נעשים כמוסים עמו ית', כמוס, כס-מו, כמוסים וגנוזים במאצילן. והוא מקביל למשכן שבאותו דור, ונבנה ע"י אהליהב בן אחיסמך, אחימ-סך. ושם נעשה מקום להשראת שכינתו, גילוי כסא לשכינתו. כסא, כס-א. ויש כלי קיבול לאורו יתברך, בחינת כוס, כס-ו. ובזה הוסר הכתם והלכלוך של החטא. והוא בחינת כבס, כס-ב. ובזה יצאו מן הפירוד, בחינת סכסך, סכ-סכ. ונעשה כנס, כס-ן. ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: סוכה, סכר, סכל, נסוך, נסך, מכנס, סוכנת, סבך, כסיל, יסכה, סמך, מסכה, כסף, הסכת, סכך, נסך, אחיסמך, כמוס, כסות, כעס, אחיסמך, מסכן, כסא, כבס, כסמת, כסה, רכס, מכס, עכסה, עכסיס, כרסם, כנס, כסיל, כרפס, סכסך.

וזאת הברכה | י-ע

יעקב. יעקב, יע-קב. והוא בחינת יעקב, שנקודה קטנה, בחינת יו"ד, כנודע, נעשה ע' נפש, ע' יוצאי ירך יעקב. והוא כך בכל אדם, דע מאין באת, מטיפה, נקודה קטנה, יו"ד, וימי חיינו בהם "שבעים" שנה. והשורש הוא עין, עי-ן. כי אלולי חטא אדה"ר, אזי היה מתקיים בו ואכל מעץ החיים וחי לעולם. אולם כאשר אכל נדבק בשורש הקלקול שבעין, כמ"ש "ותרא" האשה כי טוב העץ ל"מראה". ויעקב שהוא מעין שופריה דאדה"ר בא לתקן מדרגה זו, ולכך יוצאי ירכו שבעים.

ובמדרגת מקום זהו מקום הנקרא "עי", וכתוב בה (יהושע, א, כח) שיהושע, הוש-יע - וישימה תל עולם שממה. ובמדרגת נפש זהו עני, עי-נ. ועני חשוב כמת, מקביל לבחינת שממה בעולם. וכל אדם יש בו הקללה של בזעת אפיק תאכל לחם. זיע, ז-יע. וכן מי שאין לו בנים חשוב כמת. ערירי, עי-ררי. ובמדרגת זמן. הנה שורש השממה, במ"ש "והארץ היתה תהו ובהו". וזהו בונה עולם ומחריבן, כמ"ש חז"ל. ובעלמא דידן נגלה כח זה ביום שני שלא נאמר בו כי טוב, כמ"ש חז"ל מפני שנברא בו גיהנם, מחלוקת. ונברא בו רקיע להבדיל בין מים עליונים לתחתונים. רקיע, רק-יע. רק - מיעוט, למעט למדרגת עי. וביום רביעי, רבי-עי, נתלו המאורות ברקיע. ולכך נעשה קטרוג ומיעוט הלבנה. בחינת פני יהושע כפני לבנה. ומכאן ואילך נגלה בכל ארץ צמצום הארץ גופא, ונקרא עיר, עי-ר. וזהו במקום של ישוב. ובמקום שאינו של ישוב הוא בבחינת יער, יע-ר.

ושורש התיקון בשבת, ויכל אלקים ביום השביעי, שבי-עי, שב ונתקן מדרגת עי והיה ראוי שיתקן ע"י אדה"ר שנברא במאמר השעירי, עי-ישר. אולם קלקל. ועיקר התיקון מתחיל ע"י אברהם העברי, בר-עי. אולם לא

זה לתפיסת המחלוקת בין יוסף לאחים, כמפורש בקרא. ושורש מחלוקת זו ברקיע ביום שני כנ"ל. ודייקא ניתן הגביע "באמתחת הקטן", בנימין, בחינת צעיר, צר-עי.

ונתקן במ"ת שנתנו המלאכים להם כתרים, עדי, עי-ד. אולם נפל בחטא העגל וחזרו ונטלו העדי מהם. ועתה אנו מצפים לישועה. ישע, יע-ש. ואזי יפתח המעיין כתחילה. מעין, מנ-עי. אזי יתגלה עסיס יין הטוב, עסיס, עי-סס. בחינת גילוי הסודות דלעת"ל. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נתקן בשלמות, כפי שנתראה בברית בין הבתרים, בעיט, עי-ט. ויצא ממנו פסולת, ישמעאל, יע-שמ, אל. וכן המשך התיקון ע"י יצחק שהוא עולה תמימה, עליון, עי-לון. אולם לא נתקן בשלמות ויצא ממנו פסולת, עשו איש שעיר, עי-רש. והוא איש בליעל, בלל-עי. ואמר על עצמו, עיף אנכי, עיף, עי-ף. והיה ראוי שיתוקן אצל יעקב כנ"ל, בשבעים יוצאי ירכו. וכאשר הלך ללבן להוליד שבעים אלו, רדף אחריו אליפז במצות זקנו עשו, ועשהו ליעקב עני, עי-נ, כנ"ל. ונמשך תיקון זה אצל יוסף, אלו תולדות יעקב יוסף, ובעיקר נתגלה אצלו כן ע"י גביע הכסף, גביע, גב-יע. אולם נפל כח

אבינעם	אביעד	אביעזר	אבישוע	אדרעי
אחימעץ	אחינעם	אחיעזר	אחירע	אלידע
אליעזר	אלישבע	אלישמע	אלישע	יהושע
גביע	גדעוני	ידיעאל	ידעיה	יהוידע
סעפים	יעל	יען	יעקב	יעשיר
יציע	יקנעם	ירבעל	ירבעם	יריעה
ישועה	ישמעאל	ישעיה	כנעני	כנעניה
עטיה	עמדי	יועש	עתודים	כרעים
יעיב	בריעה	יהוידע	יעיאל	יער
ישועה	עדריאל	עזריה	עזיהו	עזיאל
עתניאל	נעים	עבדיאל	עבדיה	עברי
עגיל	עדי	עדיאל	עדינה	עויל
עוית	עזזיהו	עזיאל	עזריאל	עזריה
עזריקם	עטיניו	עי	עיבל	עיט
עיטם	עין	עיים	עינן	עיף
עיר	עירד	עכביש	עלי	עליון
עמיאל	עמיהוד	עמיחור	עמינדב	עמיר
עמישדי	עני	ענניה	עקדים	ערבי
עריץ	עירי	עשוי	עשיר	עתודים
עתיק	עתניאל	עתליה	צעיר	צעיפה
צפעוני	קעילה	רביעי	רעי	רעיון
רקיע	שביעי	שמעיה	שמעי	שעיר
יזרעאל	יזע	בליעל	מפגיע	עליל
עליה	עציון	עשירי	יועץ	צעננים
שביעית	הושעיה	ידעני	יענה	יעף
יער	עזניה	העזרי	עסיס	זיע
זעיר	יעוש	יעזר	ידעוני	יעף
בלעדי	מעיל	מעין	עילם	עשתי
יעבץ	יעוש	יעזר	יער	

כתר

כתר אותיות כרת, כנודע. ועיין פענח רזא (דברים, ד"ה ובעזר הבורא) אלה רמז על ל"ו מסכתות, ל"ו כריתות, ל"ו טפחים שבלוחות, ל"ו ברכות של תפלה ביום (דהיינו שחרית ומנחה, ואילו ערבית אין לה קבע), ל"ו צדיקים שבכל דור, הר"ר אליעזר. ועיין ערבי נחל (בהר, דרוש ג, ד"ה ויש) אל"ה סוד ל"ו, סוד גדלות שהוא רחמים גמורים. ובסוד כתר כללות ההפכים אמרו (יבמות, כא, ע"א) אל קשה, ואלה קשה מאל. והרי מחד אלה רחמים, ומאיך קשה - דין.

חכמה

עיין תורת המגיד (דברים, ד"ה אלה הדברים) כי המחשבה אינה מושגת רק לאדם עצמו, שהוא יודע בדעת מה שהוא מחשב, וממחשבה יצא לקול, וממנו לה' מוצאות. וזה אל"ה, אלף בינה (שבת, קד, ע"א), ונמשך לג' קוים, וזהו ל' מאלה, ומשם לה' מוצאות, וזהו ה' מאלה. ועיין"ש (תהלים, ד"ה שיר) וזהו אלה מאלהים, שהמוצאות הם אלמים (אלם מאלהים), אך כשבא ה"ו"ד, המחשבה והשכל אל ה' מוצאות הפה, נעשה אלהים מלא.

בינה

עיין ירושלמי (שבת, פ"ז, ה"ב) סימן לל"ט מלאכות: אלה הדברים. א-חד, ל - תלתין, ח - תמניא, הרי ל"ט, וכו', לא מתמנעו רבנן לדרוש בין ה' לח'. והבן שאותיות הגרון - בינה, אחה"ע, ולכך ה-ח מתחלפים. וכן בינה כנגד ה' שבשם הו"ה, והיא שמינית מתתא לעילא. ועיין באר מים חיים (דברים, א, ג) להוריד ט"ל אורות של מעלה, ע"י יחוד הג"ר עם הו"ק. שכללותו הוא ל"ו ועם ג"ר הם ט"ל.

ועוד. עיין פרדס (שער, כ, פ"ח) שכאשר חטאו ישראל בעגל, אז בפשעם שלחה האם, דהיינו שאין בינה משפעת למטה, ומה שהיה כבר מ"י אל"ה בחיבור אחד בתיבה אחת - אלהים, עתה נחלק לשנים - מ"י, אל"ה. ומ"י פנה למעלה, ומאלה נעשה אלה בקמץ שהוא סוד הקליפות. וזהו שאמרו אלה אלהיך ישראל (שמות, לב, ד) שהפרידו אל"ה מן מ"י. ועיין של"ה (שער האותיות, אות קו"ף, הג"ה) ואלה נתפהך לא-לה.

דעת

דעת פנימיות ו"ק, כנודע והוא הגורם לו"ק להפוך מרה"ר, נפרדים, לרה"י, מחוברים (עיין עץ חיים, שער המלכים, פ"ז). והוא כוללם זה בזה ועי"כ נעשים ופ"ו, כי כל אחד כלול בזולתו, וזהו אלה. ועיין באר מים חיים (בראשית, ו, ח) ועי"כ נעשה בחינת אלה, שהוא בחינת יחוד הששה מדות הידועים ובהתכללותם נעשה ששה פעמים ששה מספר אלה. והבן שיש כללות מכח

דעת, ויש כללות מכח ת"ת. ועיין אגרא דכלה (בלק, ד"ה ויבא) ידוע דהקצוות נקראים אלה כנודע בקדושה, כן הוא בסט"א, על אלה אני בוכיה (איכה, א, טז) היינו ס"מ ובת זוגיה, והנה אלו השלוחין (של בלק) היו סטרין בישין, בחינת אל"ה קצות דקליפה בלי מוחין שלהם, והמוחין שכללותם הוא הדעת נקרא מ"י, כנודע. והנה בהצטרף מ"י לאלה ישתלם שם אלקים, בקדושה, ולהבדיל, בסט"א אלהים אחרים.

חסד

מצד הקלקול יצא מאברהם ישמעאל. ואמרו (שמ"ר, משפטים, ל, ג) ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, מוסיף על הראשונים, ומי הם, מה שכתוב למעלה, ותלד לו את זמרון ואת יקשן, ואף כאן ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, בכור ישמעאל נביות, רשעים היו כיוצא בהן.

ועוד. אמרו (ספרי, האזינו, פ"ט, ד"ה ד"א) בקשתי להיטיב לכם חזרתם בכם ואמרתם לעגל (שמות, לב, ד) אלה אלהיך ישראל, הוי כל זמן שאני מבקש להיטיב לכם אתם מתישים כחו של מעלה. ואזי נתהפך אלה לאלה, לשון קללה.

ועוד. עיין שער הכוונות (פסח, דרוש א) שם אלהים אלה - חסד. ים, גבורה.

גבורה

עיין באר מים חיים (משפטים, כא, א) עתה שלא נתקן העולם בשלימות, מאיר בעולם בחינת אלה המורה על דין, וכו', מתחברין אלה עם ים ונעשה אלהים ומתגבר הדין בעולם. ועיין אוהב ישראל (בא, ד"ה ויאמר) כי אני הכבדתי את לבו למען שתי אותתי אל"ה, היינו לשום האותיות "אלה" שהם התגלות וא"ו קצוות כנ"ל, ומשם נמשכו כל הדינים. ועיין בת עין (נח, ד"ה ולזה) כידוע שמלת אלה מרמזת לבחינת גבורות מדריגות התחתונות הנפולים בהבלי עוה"ז. ועיין שם (תולדות, ד"ה ולהבין) אלה מרמז לבחינת גבורות מלשון אל"ה, קשה, ואות וא"ו מורה על רחמים, וזהו ואלה, מוסיף על הראשונים. ושם (שמות, ד"ה וזה) כי אל"ה קשה מאל, כידוע. והבן, אל"ה במיליון אל"ף למ"ד ה"י, גימ' ר'. וכן אלקים, א - אל - אלה - אלהים גימ' ר' כנודע. וכן אלה, גימ' ל"ו, למ"ד ו"ו, גימ' אלקים.

תפארת

כתיב (בראשית, לז, ב) אלה תולדות יעקב, יוסף. ובעומק, יעקב, ת"ת, שורש לכל מדרגת אלה, כי הוא שורש כל הו"ק. ואמרו (שמ"ר, ויקהל, מח) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, בזכות מי נבראו אלה תולדות השמים והארץ, ובזכות מי הם עומדים, בזכות אלה שמות בני ישראל (שבטים), ואלה בזכות מי הם עומדים, בזכות אלה העדות והחקים והמשפטים

מלכות

שבועה במלכות כנודע (עיין קהלת יעקב, ערך שבועה). ועיין רש"ר הירש (בראשית, א, א, ד"ה אלקים) משמעות זו של "אלה" - ריבון העולם, מחוקק ושופט - גברה משמעות אחרת ל"אלה": שבועה; שכן השבועה היהודית איננה רק פניה אל האל, אלא היא משעבדת את כל עולמו הנגלה של הנשבע - להכרעת הכח של ריבון העולם. ומכאן משמעות "אלה": קללה; הקללה מגלה את ריבון העולם, הנפרע בכחו מהנשבע לשקר. והבן "אלה" גימ' ל"ו, ופ"ו. ונשבע בחינת שבע. וזהו אלה - שבועה שעבוד שש לשבע.

נפש

מעשה. וכתוב (שמות, לה, א-ב) אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה. בחינת אל"ה, עשיה, ששת ימים (ופ"ו) זמן עשיה. ובירושלמי (שבת, פ"ז, ה"ט. ומעין כך בבבלי) למדו אל"ה גימ' ל"ט (ה' מתחלף בח'), ל"ט מלאכות שאסורים בשבת. וזהו נפש מלשון וינפש, שבת. דבר והיפוכו.

רוח

עיין עמק המלך (שער עולם התהו, פמ"ו) אלהים סוד נ"ר, אלה בחינת רוח, י"ם בחינת נפש.

נשמה

נשמת שדי תבינם, לב מבין. ועיין בת עין (משפטים) וכשמסתכל האדם ומתבונן כנ"ל לדבקם בשורשם ויודע שהעיקר שבכל דבר הוא בחינת אלהות המחיה ומהווה אותם, נעשה מן אות ה"א אות א', ונעשה מן מלת אל"ה, אל"א בשני אלפין גימ' ל"ב, וזהו לב טהור ברא לי וגו', ר"ל שיברא לו מן אלה להיות לב, כנ"ל. ובשורש הוא עליית ז"א לבינה.

חיה

חיה יונקת מחי החיים, ב"פ ח"י גימ' אלה.

ועוד. חיה מקור החידוש. ואמרו (שבת, קד, ע"א) "אלה" המצוות, שאין הנביא רשאי לחדש דבר, העדר גילוי חיה, חידוש. גם במדרגת אלה גנוז כל החידוש, אלא שנמצא בהעלם.

יחידה

אלה גימ' לבד. כלומר, אלה פסל את הראשונים, והאחרונים עומדים לבדם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

(תורה - יעקב). ועיין קדושת לוי (ליקוטים לאבות, ד"ה ויש) בכל מצות שאדם עושה הקב"ה מתפאר בו ואומר אלה מעשי בני, וכו', כמו האב שמדבר וחוזר דברי בנו הקטן והחביב לו, וזה נקרא "אלה". ומעין כך כתב בשפתי צדיקים (חקת, ד"ה בפסוק ולקח) וזה מרומזו בתיבת "אלה", כאדם המתפאר בהרחבת הלב ואומר אלה הדברים שלי ובאלה חפצתי.

נצח

עיין מגלה עמוקות (לך לך) ויקח לו את כל אלה ויבחר אותם בתוך (בראשית, טו, י) להיות ע' אומות הם אלה מול אלה, כי ל"ה שרים הם אחוזים בצד ימין דקדושה וישמעאל על גביהם הרי אל"ה, ול"ה שרים משמאל ועשו הוא אדום על גביהם, הרי הם אל"ה מול אל"ה, וישראל פנימים שרשם בקדש. והוא בחינת סוכות, ע' פרים כנגד ע' אומות, ואזי דידן נצח, בסוד ד' מינים, כנודע.

הוד

חנוכה בחינת הוד (או נצח, כנודע הסתירה בכתבי האריז"ל) ובו מאיר ל"ו נרות מנין אלה, כנודע. לתקן את אלה אלהיך ישראל, כתבו לכם על קרן השור, כנודע.

ועוד. שם צבאות בנו"ה. ועיין אגרא דכלה (בהעלותך) והנה הניצודין המפוזרים מנפילת הקצוות נקראים אל"ה כנודע בסוד על אלה אני בוכיה (איכה, א, טז) צב"א נקרא היחוד השלם, הוי"ה באדנ"י, או הוי"ה בהיכ"ל גימ' צבא, והם צ"ג כלים שבמקדש (תמיד, ל, א) וזהו שמרמז, אלה מסעי בני, כל מסעות בני הוא להעלות אל"ה, סוד המדות, לצבאות"ם להתהוות יחודא שלים.

יסוד

כתיב (בראשית, ב, ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו'. וכן כתיב (שם, ו, ט) אלה תולדות נח. ועיין אבות דר"נ (פלי"ז) אלה תולדות בתורה, אלה תולדות השמים והארץ, אלה תולדות נח, אלה תולדות שם, ואלה תולדות תרח, ואלה תולדות ישמעאל, ואלה תולדות עשו, ואלה תולדות אהרן ומשה. ואמרו (יומא, נד, ע"ב) תניא, רבי אליעזר הגדול אומר, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו', תולדות שמים משמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו. וחכ"א אלו ואלו מציון נבראו. ציון - יסוד, כנודע.

ועוד. עיין באר מים חיים (לך לך, יז, א) כי היסוד נקרא בחינת אלה, אלה דברי הברית (וכן כתב שם, מקץ, מב, יט). ועיין אגרא דכלה (נח) נח דרגא דצדיק (זוה"ק, ח"א, נח, ע"א) אשר הוא כולל כל הקצוות, אשר כל קצה כלול מכולם, ע"כ נקראים אלה, מנין ל"ו. וזהו "אלה" תולדות נח.

חילון ערכים בקבלה ■ כתר - גלגלת

שנעשה ממנו כתר לתחתון. ובפרטות הוא "שליש" תחתון כמ"ש שם (שער כה, דרוש ה) וז"ל, הנה בודאי שמן שליש ת"ת התחתון "דתבונה" (ושורשו שליש תחתון דת"ת דא"א, כנ"ל) נעשה כתר דז"א, וכו'. כי הכתר דז"א אינו כלול מכללות הז"א עצמו כלל, כי כל העצמות והכלים כולם הם מתבונה עצמה אשר עיקרה עומדת למעלה, או"מ על ראשו בלי מוגבל, וסיום חיצוניותה מתפשט למטה בסוד גלגלת להקיף המוחין הנקרא חב"ד, וזו הגלגלת ניכרת ועומדת למטה, אך לא עיקר הכתר הנשאר למעלה בסוד או"מ בלתי מורגש, וכן הוא באדם התחתון, כי הכתר שלו או"מ בלתי מורגש, וניכר רק חיצוניותו המתפשט למטה בסוד הגלגלת, עכ"ל. עיי"ש ודו"ק היטב.

והחלק התחתון של הכתר הנקרא גולגלת, ביאורו, כמ"ש בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת) וז"ל, הראש הראשונה שבהם, הוא בחינת כתר, ויש בה י"ס כנ"ל. והנה הוא מסבב את מ"ס, ונקראת גולגלת באדרא. וכן מלת כתר מלשון כותרת, ר"ל מקיף, כי כל גולגולת מקיף את המוח, עכ"ל.

וכן כתר לשון "כתר לי זעיר" (איוב, לו, ב), לשון המתנה. עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה קמא) וז"ל, המתן וכו', וזה בחינת כתר, כמ"ש "כתר לי זעיר ואחוק", עיי"ש. ושם (סימן כד) וז"ל, כתר הוא לשון המתנה כמ"ש כתר לי זעיר, כי כששואלין את האדם איזהו שכל, אומר המתן לי עד שאתיישב, עיי"ש. ועיין עוד מהלך זה ברשפי אש (אות קה), ועוד ברבותינו. ובחב"ד איתא שכתר הוא לשון שתיקה. עיין תורה אור (ויצא, דף כד, ד). וכן בליקוטי תורה בכמה מקומות (ויחי, בהר, בלק, ועוד).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (דרוש עיגולים ויושר, ענף ה) פרצוף אדם כלול מרמ"ח אברים ב"ס פרטיות שבו, באופן זה, כי כתר הוא גולגלתא.

ובפרטות יותר, עיין גר"א (ספ"י, פ"א, מ"ד) וז"ל, כתר שבאריך נחלק לשנים, גולגלתא וקרומא, וגולגלתא הוא מלכות של מעלה, והוא שורש עשר ספירות. וקרומא הוא כתר של מטה. וכן הוא בכתר של עשר ספירות הכלליים, שנחלקין לעתיק וא"א, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער יג, פרק ג, מ"ת). והרי שהגלגלת, מלכות של עולם עליון. ובפרטות, כתר של תחתון, "שורשו" בת"ת של עליון ממנו. ולכך כתר דז"א שורשו בת"ת דבינה. וז"ש בתיקונים שגולגלת של ז"א הוא בינה.

ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א, ד"ה ועוד כי מ"מ"ס) וז"ל שם, וז"ס שקורין לבינה כתר וכן גלגלת, פעמים בינה ופעמים כתר. ובפרטות יותר עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע', ד"ה ועוד נעשה) וז"ל, כתר - זהו בקרקפתא, אבל מקרקפתא ולמטה שמקיף את מ"ס, נקרא הגלגלת בינה, וכו', וזהו שבינה וכתר הן דרגא חדא בכל מקום ושם אחד להם, עיי"ש. וזהו "בינה שבכתר", ודו"ק, עיי"ש. ועיין עץ חיים (שער כה, דרוש ה).

ובפרטות יותר עיין עץ חיים (שער יג, פ"ז) וז"ל, ואם תדקדק תמצא, כי תמיד ת"ת נעשה ממנו הכתר שהוא גולגלתא. כי ת"ת דעתיק תמן גולגלתא דאו"א שהוא סוד בינה דא"א. ומת"ת דא"א נעשה כתר וגולגלתא דז"א, וכן מת"ת דז"א נעשה כתר וגולגלתא דנוקבא (ודו"ק שיש שורש בת"ת של עולם מעליו, כז"א לנוק', ויש שורש עליון יותר בת"ת שעל מי שמעליו, כמא"א לז"א, ודו"ק היטב). גם דע, כי סוד ת"ת דא"א נחלק לב' חצאין, חציו למציאות או"א לצורך גופם, וחציו לכתר ז"א, עכ"ל. והבן שרק חלק ת"ת התחתון של עליון הוא השורש

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571

הרב איתמר שוורץ

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]